

- Virkemidler
 - **Sammenligning**
 - **Du er snill som et lam**
 - **Metafor**
 - **Du er sprø**
 - **Konnotasjoner**
 - **Hvit varebil (kan gi konnotasjoner til visse typer man vil unngå hvis man har barn)**
 - **Personifikasjon**
 - Kjærligheten vil seire til slutt (abstrakt som får menneskelige egenskaper)
 - **Besjeling**
 - Natur og ikke-levende ting som får menneskelige egenskaper
 - Vinden hyler, Bilen streiket
 - **Kontrast**
 - Motsetninger
 - Symboler
 - F. eks. korset (vekker en rekke tanker, følelser etc.)
 - **Allusjoner**
 - Skjulte henvisninger til noe (historien, et dikt, en sang, osv.)
 - NB! Må være litt skjult
 - Gjentakelse (at noe gjentas)
 - Anafor
 - **Du er snill, du er god, og du er fin**
 - Enderim
 - I loved you **so**
 - Baby why did you have to **og**
 - Overdrivelse (hyperbol)
 - Jeg dør hvis han skriver til meg
 - Underdrivelse (litotes)
 - Han er ikke akkurat treg (= han er rask)
 - Ironi (si det motsatte av hva man mener)

Retorikk:

Kunsten å overtale/overbevise

- Brukes for å
 - Få folk til å handle (gjøre)
 - Få folk til å endre mening/holdning om noe
- Viktige begreper
 - Den retoriske situasjonen (kairos)
 - Hva er det påtrengende problemet? (hvilket problem prøver man å løse)
 - Hvem er det retoriske publikummet (målgruppen)
 - Andre retoriske vilkår
 - Appellformene
 - Etos
 - Troverdighet
 - Vis at du er dyktig
 - At du har god moral
 - At du vil det beste for det retoriske publikummet
 - At du er autentisk/ekte
 - Patos
 - Følelser
 - Prøv å presisere hva slags følelser det spilles på.
 - Logos
 - Å appellere til hva som virker rimelig/sannsynlig/fornuftig
 - Aptum:
 - Spør deg selv om ordene ser ut til å være tilpasset situasjonen.
 - Passer ordene til den retoriske situasjonen generelt?
 - Passer ordene til den som snakker?
 - Passer ordene til sjangeren?
 - Passer ordene til temaet som tas opp osv.

Tolke noveller

1. Motiv, **tema**, budskap
2. Komposisjonen (oppbygningen)
 - a. Eksposisjon
 - b. Igangsettingsfase (handlingen starter)
 - c. Spenningsstigning
 - d. Spenningsstopp (klimaks) NB – viktigst
 - e. Spenningsutløsning (alt som skjer etterpå)
3. Fortellertype
 - a. Personal forteller (jeg-forteller)
 - b. Autoral, refererende forteller (flue på veggen)
 - c. Autoral, allvitende forteller (kan lese tanker)
 - i. Ligger synsvinkelen hos kun én person, eller veksler den?
4. Rekkefølge?
 - a. Kronologisk? Brukes analepser? (hopp tilbake), prolepser (frampek), ellipser (hoppe over noe/utelate noe) – HVORFOR?
5. Personene
 - a. Er de dynamiske (forandrer de seg?) eller statiske? Hva vil de? Hva motiverer dem etc.
6. Miljøet
 - a. Er det ting i miljøet/samfunnet som påvirker valgene til personene i novellen?
7. Virkemidler?
8. Språket (hvis relevant) – korte/lange setninger osv.
9. Kontraster
10. Kulturhistorisk kontekst?
 - a. Hjelper kunnskap om tiden novellen ble skrevet i oss å forstå novellen bedre?
11. Aktantmodellen
 - a. Hovedpersonen – prosjektet – helper (e) – motstander (hindring)

Tolkning – Jazz meg opp – ting å se etter

1. Motiv, **tema**, budskap

a. Motiv:

- i. Når det gjelder motivet, er novellen formet som et slags brev til en hund som tekstens personale forteller passet. Vi får høre om hvordan hovedpersonen i starten har liten interesse for hunder – så lite at hun til og med googler «hvordan gå tur med hund». Gradvis begynner hun imidlertid å forstå hunden mer og mer, både dens oppførsel og behov, og denne empatien og forståelsen ser i neste rekke ut til å gjøre at hovedpersonen forstår seg selv og sine egne behov også. I slutten, etter at hunden har blitt hentet, føler hovedpersonen at det er blitt stille der hun bor. Hun oppfører seg litt som hunden, selv om den ikke lenger er der, og kjæresten spør til slutt om ikke hun hadde hatt godt av en luftetur.

b. Tema:

- i. Løsrivelse? Frihet? Løsrivelse og frihet fra samfunnets krav og forventninger? Samfunnets undertrykkende normer og forventninger? Hvordan empati med andre kan hjelpe oss å forstå oss selv bedre?
 1. *Temaet (tematikken) i novellen er/kan sies å være/ ser ut til å være knyttet til det å løsrive og fri seg fra alle de forskjellige krav og forventninger som samfunnet legger på oss*

c. Budskap:

- i. Man bør kanskje ikke la seg være bundet eller holdt nede av samfunnets forventninger
- ii. Kanskje vi burde slippe oss litt mer løs innimellom, slutte å gjøre alt på kommando
 1. *Budskapet kan kanskje være **at** man ikke bør la seg være bundet eller holdt nede av alle de ulike forventningene samfunnet legger på oss.*

iii.

2. Komposisjon

- a. Personal forteller. Formet som en henvendelse/et brev til et du (kjærlighetsbrev).
- b. Eksposisjon: Starten, Igangsettingsfasen når de henter hunden, misforståelse. Spenningsstigning, gradvis større forståelse, spenningsstopp når de synger begge to, eller når hun biter i puta og oppfører seg som en hund? Spenningsutløsning når han spør om hun trenger en luftetur.

3. Fortellertype

- a. Personal. (Vi opplever forståelsen samtidig med jeg-et, og er med på den gradvise endringen)
- 4. Rekkefølge
 - a. Fortalt som et tilbakeblikk, men kronologisk. En analepse når hun tenker på søsteren som var slem og faren som var brutal. Noe psykologisk, men også noe dyrisk. (og da hun var 20)
- 5. Personer
 - a. Fortelleren (dynamisk karakter – endrer seg)
 - i. Ikke interessert i starten. Synes egentlig ikke hunden til kusinen er søt. Synes ikke at hun selv dugar til å ta ansvar for noe. Forstår ikke hundens behov og oppførsel i starten, men begynner gradvis å forstå, og få empati. Ser seg selv i hunden. Hunden føler seg fanget i leiligheten og av krav om en bestemt oppførsel. Dette blir et slags bilde på hvordan hun selv føler seg fanget. Det er ikke naturlig (lek er liksom noe dårlig – man skal ikke jazzes opp). Etter hvert har hun behov for disse turene. Hun ignorerer deadline for å gå med hunden. Synes det er vondt å røske i båndet. Vil slippe det løs, men tør ikke helt: (hvem vet hva som da kunne ha skjedd). I slutten, etter at hunden har dratt, ser hun ut til å slippe seg løs og «og crazy», sprengte det bundne «menneskelivet»
 - b. Kjæresten: Representant for samfunnet – og alt som skal kontrolleres. (liker jobb, men ikke lek). På fotballkamp, stort sett (kontrollert underholdning). Ikke positiv til hunden i starten (har regnet med en katt) Men har også empati. Spør om han skal gå med hunden, spør om hun trenger en luftetur. (tilbyr seg å lufte to ganger)
- 6. Miljø
 - a. Oslo, Vålerenga,
- 7. Virkemidler:
 - a. Gjentakelse av ordet «forstod» (6 ganger) (i starten skjønner de ingenting, men etter hvert?)
 - b. Sammenligning «Øyra dine flagra som håret mitt). Slik for vi som en karusell
 - c. Mange ord og uttrykk med dobbel betydning:
 - i. Men hvem vet hva som da kunne ha hendt.
 - ii. Vi tusla rundt i dei stille gatene, nakne begge to.
- 8. Aktantmodellen
 - a. Hovedpersonen: Den personale fortelleren
 - b. Prosjektet – «våkne opp» og bli fri fra samfunnets undertrykkende normer og forventninger (men dette prosjektet vet hun ikke om selv)/ leve naturlig og bra.
 - c. Hjelper (hunden Freya)
 - d. Motstanderen: Kjæresten/samfunnets oppdragelse og forventninger

